

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 227/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., I., *zastúpenej A., Advokátska kancelária, s. r. o., B., konajúcou advokátkou JUDr. G. S. F.*, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 184/08 z 22. júla 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M., s. r. o., **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. decembra 2009 doručená sťažnosť spoločnosti M., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 184/08 z 22. júla 2008 (ďalej len „krajský súd“ a „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola na strane žalovaného účastníkom súdneho konania o zaplatenie sumy 7 565,34 € s prísl. titulom náhrady škody. Konanie bolo vedené na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 7 C 179/06 (ďalej len „okresný súd“). Prvostupňový súd rozhodol 22. januára 2007 rozsudkom pre zmeškanie podľa § 153b Občianskeho súdneho poriadku s odôvodnením: *„Odporca sa k návrhu na začatie konania nevyjadril napriek výzve súdu, ktorá mu bola riadne doručená dňa 20.11.2006 a na pojednávanie nariadené dňa 22.01.2007 sa bez ospravedlnenia odôvodneného vážnymi okolnosťami nedostavil, hoci predvolanie naň, obsahujúce poučenie o následkoch nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti rozhodnutia podľa § 153b ods. 1 OSP, mu bolo doručené taktiež dňa 20.11.2006. Hoci odporca v podaní zo dňa 18.01.2007, doručenom súdu 19.01.2007, uviedol, že sa v dôsledku náhlejšej služobnej cesty mimo Bratislavu nemôže zúčastniť nariadeného súdneho pojednávania, a preto požiadal o jeho odročenie na iný vhodný termín, súd toto ospravedlnenie odporcu neuznal, nakoľko mal za to, že služobná cesta odporcu nie je takou vážnou okolnosťou, ktorá by znemožňovala odporcovi zúčastniť sa pojednávania.“* Sťažovateľka podaním z 5. apríla 2007 požiadala okresný súd o zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Uznesením z 21. apríla 2008 okresný súd návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol, pričom uznesenie odôvodnil aj tým, že: *„... služobná cesta nie je takou vážnou okolnosťou, ktorá by znemožňovala žalovanému zúčastniť sa pojednávania. odporca, ako právnická osoba mohol poveriť zastupovaním niekoho zo svojich zamestnancov alebo splnomocniť advokáta, prípadne inú fyzickú osobu.“*

3. Na odvolanie sťažovateľky proti predmetnému uzneseniu z 21. apríla 2008 vo veci rozhodoval krajský súd, ktorý uznesením z 22. júla 2008 uznesenie okresného súdu potvrdil. Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že neboli splnené zákonné podmienky podľa § 153c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie, pričom uviedol: *„... žalovaný ani s ospravedlnením z 18.01.2007, ani s podaním návrhu*

na zrušenie rozsudku nepredložil súdu dôkaz o existencii dôvodu, pre ktorý ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní dňa 22.01.2007 a preto podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný ako odvolateľ nepreukázal, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil ospravedlniteľnosť dôvodu jeho neprítomnosti na tomto pojednávaní... Ak účastník ospravedlňuje svoju neúčast' na pojednávaní časovou kolíziou s náhlou služobnou cestou mimo Bratislavu, môže byť takéto ospravedlnenie dôvodné len vtedy, ak súdu oznámi konkrétne údaje o tom, prečo sa nemôže pojednávania zúčastniť, hlavne aké iné skutočnosti mu bránia v účasti na pojednávaní (napr. v akej veci, z akého dôvodu, na akom mieste), kedy sa o tom dozvedel a že z časového dôvodu to nebolo možné vyriešiť inak.“

4. Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť zakladala na § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, teda na tom, že jej postupom krajského súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 324/08 z 29. septembra 2009 dovolanie odmietol, pretože nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke prostredníctvom právneho zástupcu doručené 30. októbra 2009, pričom od tohto dňa odvodzuje začatie plynutia lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu.

5. Ďalej v sťažnosti sťažovateľka uviedla, že „.... všetky podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, ktoré musia byť splnené kumulatívne, splnené neboli a preto si dovoľujeme požiadať ústavný súd o preskúmanie uznesenia krajského súdu zo dňa 22.07.2008 č. k. 2 Co 184/08“, pričom nesplnenie zákonných podmienok pre jeho vydanie podrobne odôvodnila. V petite sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv uznesením krajského súdu, toto zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Požadovala priznať aj náhradu trov konania a dočasným opatrením odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy), je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

9. *V zmysle ústavnej blankety podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy), pričom zároveň platí, že domáhať sa práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy). V oblasti uplatňovania a ochrany subjektívnych práv v rámci civilného procesu je základným právnym predpisom Občiansky súdny poriadok. Tento upravuje aj možnosť všeobecného súdu rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškania za predpokladu, že sú splnené súčasne všetky podmienky uvedené v § 153b ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Rozsudkom pre zmeškanie možno spor rozhodnúť, ak (i) žalovaný sa nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný (§ 79 ods. 4 a § 115 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) s poučením o následkoch nedostavenia sa vrátane možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie, (ii) žalovaný sa k žalobe a prílohám písomne nevyjadril do 15 dní odo dňa, keď mu boli doručené, hoci ho súd na to vyzval a poučil ho o následkoch nesplnenia tejto povinnosti (§ 114 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.*

10. Procesnou formou obrany účastníka súdneho konania, proti ktorému bol vydaný rozsudok pre zmeškanie, je tak odvolanie (ktorého prípustnosť je podľa § 202 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku limitovaná nesplnením podmienok pre jeho vydanie alebo nesprávnym právnym posúdením veci), ako aj návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 153c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa tohto zákonného ustanovenia ak žalovaný z ospravedlniteľného dôvodu nebol prítomný na pojednávaní, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, môže do nadobudnutia právoplatnosti rozsudku podať návrh na jeho zrušenie. Ak súd návrhu vyhovie, zruší rozsudok uznesením a začne vo veci opäť konať.

11. Podľa citovaného zákonného ustanovenia postupovala aj sťažovateľka, keď po doručení rozsudku pre zmeškanie podala okresnému súdu návrh na jeho zrušenie. Tento uznesením návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením z 22. júla 2008 uznesenie okresného súdu potvrdil, pretože sa stotožnil s jeho záverom, že neboli splnené zákonné podmienky pre jeho zrušenie predpokladané § 153c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

12. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento *vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou* (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd

(resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

13. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na *spravodlivé súdne konanie* rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

14. Vychádzajúc z týchto kritérií ostalo v právomoci ústavného súdu posúdiť, či uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu mohlo dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľky. Krajský súd v odôvodnení uznesenia (bod 3 odôvodnenia tohto uznesenia) zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne. Podľa ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade nemohol porušiť jej označené práva. Krajský súd dal sťažovateľke v napadnutom uznesení podrobnú odpoveď na to, prečo v jej veci neboli splnené zákonné podmienky pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie, pričom poukázal aj na prípady, kedy by tieto podmienky naplnené boli. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu nevykazuje všeobecný charakter a primeraným spôsobom reaguje aj na odvolacie námietky sťažovateľky.

15. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade

a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie uznesenia krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania). Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o navrhovanom dočasnom opatrení nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2010